

גליח 430
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

צדקה שעשיתי היא שהעלתי מן הים יחודי אחד שהיה בעל צדקה גדול, הפליג פעם בספינה, בדרך פקדה את הים סערה עזה, והספינה וכל נוסעיה ירדו למצולות ים. רבי עקיבא שראה את היהודי טובע, בא לפני בית הדין כדי להעיד שהאיש טבע, וזאת כדי שאשת הטובע לא תישאר עגונה ויהי מותר לה להינשא לאיש אחר. בטרם הספיק בית הדין לדון בענין, זומנה לו הפתעה גדולה: האיש שטבע שהכל סברו שכבר אינו בין החיים, בא והתייצב לפני רבי עקיבא. שאלו רבי עקיבא בפליאה: האתה הוא זה שטבע ביים? "כן", השיב האיש. "ומי העלה אותך מן הים" הוסיף רבי עקיבא לתמוה. ענה האיש: "צדקה שעשיתי, היא שהעלתי מן הים". שאל רבי עקיבא ומנין אתה יודע זאת? סיפר האיש: כשיררתי למצולות ים, שמעתי קול רעש גדול שהשמיעו גלי הים, אמר גל לחברו "הבא נרוץ ונעלה מן המצולות את האיש הזה, שעשה צדקה כל ימיו - ואכן העלוני הגלים וניצלתי". שמע רבי עקיבא את הדברים ואמר: ברוך אלקים אלקי ישראל, שבחר בדברי תורה ובדברי חכמים שדברי תורה ודברי חכמים קיימים לעד, לעולמי עולמים, שנאמר (קהלת י"א - א) "שלח לחמך על פני המים... ברוב הימים תמצאנו", ועוד נאמר (משלי י' - ב) "וצדקה תציל ממות".

(מדרש קהלת רבא י"א א')

התקבלה תרומה מאת
הרה"ג ר' זאב פיינשטיין שליט"א
ראש ישיבת עמלה של תורה
לע"נ אביו הר"ר אריה
ב"ר שמואל ע"ה
נלב"ע כ"ז אלול תנצב"ה

פרשת השבוע

מסופר על הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זיע"א, שנכנס פעם לרבו היהודי הקדוש זיע"א, והיהודי אמר לו שיאמר איזה פסוק שהוא והוא היהודי יגיד על זה דבר תורה. נפל לפיו של רבי בונם פסוק מפרשתנו "וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תומם". אמר לו היהודי "עד תומם". נתפעל מאד רבי בונם מפירוש זה, והיה שרוי בשמחה רבה. באותו מעמד היה גם הרה"ק ר' חנוך העניך מאלכסנדר זיע"א. ושאל את ר' בונם לשמחה מה זו עושה? ומה פירש כאן הרבי? אמר לו ר' בונם. הרי חכם אתה תבין מעצמך את פירוש הרבי.

אמר ר' חנוך העניך, כנראה כוונתו, שאילו היתה תיבת 'תומם' מתפרשת על השירה, היה צריך להיות כתוב תומה, אלא ודאי הפירוש הוא, שמשה רבינו היה הולך ומדבר את דברי השירה כמה וכמה פעמים לתוך לבות בני ישראל, עד אשר עשה אותם לשלמים ותמימים. כיוונת אל האמת השיבו ר' שמחה בונם.

הן קרבו ימין למות (ל"א - י"ד)
מסופר על הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א, שכאשר ביקר אצלו הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א, קיבלו ר' מאיר בכבוד רב ושמח מאד לקראתו. לאחר שהשתעשעו שניהם בחידושי תורה, פנה אליו ר' מאיר ואמר, הרב מצאנז, הלא כבודו הוא מבית דין הגדול, יאמר נא לי אם מאיר צריך לדור בדירות קטנות כאלו, וכי לא מן הראוי שידור בדירות גדולות וחשובות מאלו? השיבו ר' חיים, ודאי, מן היושר הוא שידור מר בדירות נאות יותר ומרווחות יותר. אמר ר' מאיר אם כבודו אומר כן, אעשה כדבריו. מיד הבין הצדיק מצאנז כי כוונתו אחרת, חזר ואמר, אני התכוונתי לדירות מרווחות בעולם הזה. השיב ר' מאיר, את הדבר אין להשיב, רציתי רק הסכמתו של מר, ואם הוא כבר הסכים ודאי כן יהיה. וכעבור שבועות אחדים נסתלק ר' מאיר לבית עולמו.

וידבר משה באזני כל קהל ישראל
וגו' עד תומם (ל"א - ל')

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 7:25 ת"א 7:28 ר"ת: 8:03

פרשת נצבים וילך

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:01 ת"א: 6:29

אינו מתפלל ואינו שומר מצוות. ר' אלימלך אינו מבין מה רוצה הרבי בביתו של החייט הזה? לפתע אומר הצדיק לר' אלימלך: "ראינו מספיק בוא נחזור לבית המדרש".

יום ראשון של סליחות, בית המדרש מלא אנשים וכולם מצפים לרבי שיגש אל העמוד לאמירת הסליחות. והנה מבחין הגבאי ר' אלימלך שהחייט נכנס לבית המדרש בפנים בוערות, ונעמד לו באחת הפינות. ברגע זה נפתחת הדלת והרבי הקדוש נכנס לבית המדרש, ובהתלהבות נגש אל העמוד ונותן קולו בצעקה "אשרי יושבי ביתך". הקירות רועדים, וחיל ורעדה אוחזים במתפללים המרגישים ממש את אוירת הימים הנוראים. הגבאי ר' אלימלך אינו מסב את עיניו מהחייט שאומר את הסליחות בכוונה עצומה ובדמעות שלישי. ר' אלימלך מחליט בלבו שבגמר התפלה יגש אליו ולא יניח לו ללכת עד שיספר לו מה עשה לפני הסליחות, ומדוע שתה את היי"ש?

בגמר התפילה נגש ר' אלימלך אל החייט ושאל אותו: מדוע זה כמה שנים אין רואים אותך בבית המדרש, ומה ארע פתאום הלילה שהרבי הלך במיוחד לראות אותך? עונה לו החייט בתמימות: מה שהרבי בא כדי לעמוד מתחת לחלוני, אינני יודע ואיני מבין, אך אספר לך את כל המעשה שארע לי בשנים האחרונות. וכך מספר החייט: נוהג הייתי לבוא כל בוקר לבית המדרש להתעטף בטלית, להניח תפילין ולהתפלל, ואחר התפילה הייתי אומר תהלים ומעמדות, ואמנם פרנסתי היתה בשפע, הרבה לקוחות התדפקו על דלתות חנותי להזמין להם חליפות בגדים, ובפרט אצילי הגויים, והנה לפתע נפל ריב ביני לבין אחד הפריצים שהזמין אצלי את מדיו, והלה הפסיק לפקוד את חנותי, ועל ידי כך נצטמצמה במקצת פרנסתי, אך במקום לבקש מהשם יתברך הזן ומפרנס כל חי, לתת פרנסתי ברווח, החלטתי לעשות "ברוגז" עם הריבונו של עולם, ואמרתי קפוטל תהלים פחות ממה שהייתי רגיל לומר עד לאותו יום. כעבור מספר ימים הפסיק פריץ נוסף לקנות אצלי, ואני צמצמתי עוד יותר באמירת תהלים ומעמדות, ולא למדתי לקח שזה בא לי כעונש מן השמים, ושעלי לחזור בתשובה, ולבקש מחילה מהקדוש ברוך הוא על מה שעשיתי. כך במשך זמן קצר עזבוני כל לקוחותי, ואלו אני מצדי הפסקתי להתפלל ולהניח תפילין, המצב הלך והורע יותר ויותר, ילדי מתו בזה אחר זה, ואני לא למדתי לקח, ועדיין נשארתי עומד בטיפשותי, והפסקתי אפילו לשמור שבת קודש. לפני ימים מספר סגרתי לגמרי את החנות, שהרי אם אין לקוחות בשביל מה החנות? ונסתגרתי בביתי אשר ממש פת לחם לא היתה בו, וזה שלשה ימים לא בא אוכל אל פי.

אם כל הפמליה של מעלה ירדה לראות איך יהודי מתפייס עם ריבונו של עולם, אני לא אלק לראות?

היה זה במוצאי שבת קודש בו מתחילים לומר סליחות בקהילות האשכנזיות. (בקהילות הספרדיות מתחילים לומר סליחות בר"ח אלול) מכל המקומות הקרובים והרחוקים נהרו אלפים לעיירה בעלזא בגאליציה, אל הרה"ק רבי שר שלום רוקח מבעלזא זיע"א, (יומא דהילולא כ"ז אלול) לשמוע את הסליחות הנאמרות מפי קדשו, כנהוג היה אומר הרבי בעצמו סליחות לפני התיבה בלילה הראשון. והנה כשעה אחת לפני זמן אמירת הסליחות, אומר הרבי למשמש בקודש ר' אלימלך, להכין את העגלה והסוסים לנסיעה דחופה. כל מי ששמע את זה, עמד משתומם ולא ידע מה תכליתה של הנסיעה הזאת. גם הגבאי לא ידע ולא הבין, אך עשה מיד את פקודת הרבי.

העגלה יצאה לדרך בדממת הלילה ונסעה עד שהגיעה לאחד הבתים האחרונים שבעיר, שם ציוה הרבי לעצור את העגלה, הוא ירד מעליה והחל ללכת ואלימלך פוסע אחריו חרישית, עד שהגיעו שניהם לביתו של החייט, שהיה יהודי פשוט ותמים וכמעט לא יודע ספר. שם עצר הרבי ועמד והביט בעד החלון, גם אלימלך עשה כן והוא תמה ומתפלא מה לצדיק ולחייט הזה, שהרי כבר כמה שנים אין רואים אותו בבית המדרש, ויש אומרים שטר מן הדרך הטובה רח"ל, ואף יש שאומרים שגם את השבת כבר אינו שומר יותר. מבעד לחלון נשקף אליהם חדר קטן ועלוב שהעניות הגדולה ניכרת בו מכל פינה, שולחן וכסאות שבורים, ארון ישן נושן שעלול להתפרק בכל רגע. על אחד הכיסאות יושב החייט, פניו המעוננות שחרושות קמטים עמוקים ויגון קודר ניבט מהן.

לפתע קם החייט ממקומו, נגש אל הארון, מוציא בקבוק משקה ושתי כוסיות, מניח אותם על גבי השולחן, מוזג מן היי"ש לכוסיות, כוסית אחת הניח על ידו, והשניה מולו כאילו יושב שם מישהו נוסף. החייט שתה את הכוסית שלו, וכשגמר חשב כמה שניות, ואז שתה גם את הכוסית השניה אשר מולו, ובשפתיו הוא ממלמל דבר מה, אשר אינו נשמע להם בחוץ מה הוא, וכך הוא חוזר ומוזג כמה וכמה פעמים, שותה וממלמל, שותה וממלמל. ר' אלימלך נזכר שחייט זה היה פעם יהודי ירא שמים, מדקדק במצוות ומתהלך בתמימות. אף שהיה עם הארץ שאינו יודע ספר היה משכים לבית המדרש, ולאחר התפלה היה גומר את כל ספר התהילים עם המעמדות, ורק לאחר מכן היה חוזר לביתו, אוכל פת שחרית ויוצא לכיון בית מלאכתו. אך כעת הרי מתנהג הוא כגוי גמור, שותה כמו שכור,

מישל ונמשל

הסיבה לכך שהאדם לא מכיר טובה לבוראו

היא מפני שהוא חושב שהכל מגיע לו

בספה"ק חובת הלבבות כתוב שמידת "הכרת הטוב" היא אחת המידות הבסיסיות והכרחיות בעבודת השי"ת, והסיבה לכך שהאדם לא מכיר טובה לבוראו, היא מפני שחושב שהכל מגיע לו.

משל לזוג שבמשך שנים רבות גידלו בביתם יתום ודאגו לכל מחסורו. היתום הרגיש בביתם כבתוך שלו, ולא חש שלמעשה עושים אתו חסד במשך שנים כה ארוכות, באחד הימים הגיע עני לבית ונתנו לו נדבה הגונה, ופיו לא פסק מלברך את בעל הבית ולהודות לו על חסדו הגדול.

לנוכח ברכות אלו של העני, שאלה בעלת הבית את בעלה: מדוע העני שעשינו לו טובה פעם אחת, מודה לנו כה רבות, ואילו היתום שאנו מגדלים בביתנו ומשפיעים עליו טובה כה גדולה ותמידית, אינו מודה לנו אף פעם? אמר לו בעלה: אם תרצי אוכל לגרום לו ליתום שיתחיל להודות לנו. הוא קרא ליתום ואמר לו: גידלנו אותך במשך שנים הרבה עד עכשיו, ואנו שמחים שהקב"ה זימן לנו מצוה כה חשובה, אולם עכשיו גדלת ויש באפשרותך לעהמוד ברשות עצמך, לכן, אני מציע לך שתעזוב את ביתי ותנסה לחיות חיים עצמאיים.

הדברים נפלו על לבו של היתום באופן קשה מאד, אך בליט ברירה הוא יצא לרחוב, ניסה להתפרנס ולמצוא אוכל, ניסה למצוא מקום מגורים וכו', לצערו לא עלה הדבר בידו, רעב ונושפל הוא הסתובב ברחובות, כשראה אותו אותו אדם, קרא לו ואמר שהוא רואה שהוא אינו מסתדר לבד ולכן, הוא יקבל אותו שוב בשמחה לביתו כפי שהיה עד כה. מאותה שעה ואילך ידע אותו יתום כיצד להודות למטיבו, העובדה שנישל אותו מכל הטובה שהיתה לו, החדירה לדעתו את הידיעה שעושים עמו חסד תמידי ועליו להכיר טובה ולהודות על כך.

הנמשל: האדם חי בעולמו של הקב"ה, וה' משפיע עליו חסד תמידי ללא הרף, אולם האדם שהורגל לכל זאת אינו חש בטובה הגדולה ואינו יודע להודות לה' על כך, אולם כאשר האדם נקלע ח"ו לצרה או כפוקדת אותו חלילה מחלה, אזי הוא מבין שכל חייו וכל נשימה שלו הינם חסד שהבורא יתברך מעניק לו באותו רגע, באותה שעה הוא לומד גם כיצד להודות לה' על חסדיו התמידיים, והוא מכיר טובה לה' על כל מה שהוא עושה למענו תמיד.

עפ"י הבן איש חי זיע"א

והנה בשבתי כך מצפה למותי, נזכרתי בימים הטובים ההם כשהייתי הולך לבית המדרש, מתפלל ואומר תהלים ומעמדות. וגעגועים עזים מנשוא אחוזני, פתאום נדלק בי זיק חיים, ונתגבר בטחוני בה' יתברך שלא יעזבני, ואז קלטתי והבנתי שלא התנהגתי יפה כלפי ריבונו של עולם, היה עלי להתחזק בביטחון עד אשר יעברו הימים הקשים, ולא לעשות "ברוגז" עם הקדוש ברוך הוא.

כך שח החייט בתמימותו, אז החלטתי להתפייס עם ריבונו של עולם, אך כיצד מתפייסים? נזכרתי שפעם היה לי ריב עם שכני, והתפייסנו על ידי ששתינו כוסית יי"ש ואיחלנו זה לזה לחיים, והבטחנו זה לזה לעשות אך טוב איש עם אחיו, ולסלוח אחד לשני על העבר. החלטתי לעשות כן גם עתה, הרעיון הזה נתן בי כח, קמתי ממקומי והוצאתי בקבוק משקה והנחתיו על השולחן, הנחתי כוסית אחת בשבילי וכוסית אחת בשביל ריבונו של עולם שהוא הרי "מלוא כל הארץ כבודו", והוא נמצא כאן איתי, שתיתי ואמרתי "לחיים ריבונו של עולם, אני מוחל לך ואתה תמחל לי, מהיום והלאה כבר אתעטף בטלית ואניח תפילין, אומר תהלים ומעמדות, ואתה ריבונו של עולם תן לי פרנסה ובריאות".

גמרתי להגיד זאת ושתיתי גם את הכוסית השניה במקום ה"ריבונו של עולם", ושוב אמרתי לחיים, וכך עשיתי כמה פעמים, עד שגמרתי את כל הבקבוק. כעת מבין אתה ר' אלימלך מדוע היו פני סמוקות היום כשבאתי לסליחות, מסיים החייט את סיפורו המלא תמימות ורצינות. אבל מדוע עמד הרבי מתחת לחלוני? באמת איני מבין סיים החייט את סיפורו.

נגש ר' אלימלך לרבי וסיפר לו מה שקרה לחייט היום לפני הסליחות, מדוע הוא בא לבית המדרש לסליחות אני כבר מבין, ומספר לרבו את כל המעשה כפי ששמע מפי החייט. אמר לו הרבי הקדוש: "כן, כן מיילך, אם כל הפמליה של מעלה ירדה לראות איך יהודי מתפייס עם ריבונו של עולם, אני לא אלך לראות?"

צ'ין אדם לחברו

להימנע מלצער את הזולת

מסופר על הגה"ק רבי חיים פאלאג'י זיע"א, שכשהיה יוצא לאחר הדרשה לשוב לביתו. היה מסבב להגיע לביתו בדרך הארוכה, וזאת כדי שהרבנית של הרב שביהן לפניו לא תראה אותו ותבוא לידי צער.

עצה להימנע מבעס

מסופר על יהודי בן תורה, שקבל לפני הרה"ק רבי יעקב ישראל קנייבסקי בעל (ה"קהילות יעקב" זיע"א שאינו יכול לכבוש את מדת הכעס. והשיב לו, שעל האדם לידע שכל מה שנגרם לו בידי אחרים הכל הוא מן השמים, ויש לקבלו כמות שהוא, וממילא אין לבעוס על העושה שאינו אלא שליח שלא מדעתו. והעצה לשכך הכעס, היא לדחותו בכמה רגעים וממילא ישכך הכעס בינתיים. כשבאו אצלו אנשים וראוהו כועס לפעמים, אמר שעפ"י רוב הוא רק כעס הפנים. אחד שחשש שנוף בו על שאלה ששאלו, היה ירא מאוד לנפשו, וביקש מאחד מבני הבית שיכנס אליו לשאול אם הוא חייב לנהוג בדיני נזיפה, והשיב הגר"י לא כעסתי עליו אלא על השאלה.

לחסוך בושה מיהודי

הרה"ק רבי חיים עוזר גרודיז'נסקי זיע"א הלך פעם ברחובה של וילנא, יחד עם כמה מתלמידיו, לפתע ניגש אליהם יהודי ושאל את הרב איך מגיעים

לרחוב מסויים? למרות שהרחוב ההוא היה מרוחק, נטלו הגאון הגדול יד ביד והלך עמו כמחצית השעה עד שהגיעו אל המקום המדובר, והראה לו את הכתובת המדויקת. שאלו התלמידים את רבי חיים עוזר: הייתכן, למה הקדיש רבינו ליהודי כל הרבה זמן, וכי אי אפשר היה לעשות כפי שעושים בדרך כלל, ולהראות לו את הכיוון, ובמקרה הגרוע, אם עדיין לא ימצא את המקום, יוכל לשאול בדרכו אדם נוסף, מדוע צריך הרב להטריח את עצמו כל-כך? השיב רבי חיים עוזר: וכי לא הבחנתם שיהודי זה מגמגם הוא, כבד פה וכבד לשון, בוש היה להציג את שאלתו בפני. אם לא היית הולך איתו יד ביד עד הכתובת המדויקת, היה נאלץ להתבייש עוד פעם ושוב פעם כדי להשיג את מבוקשו, וכדי לחסוך בושה מיהודי, שווה גם שווה לעשות את הדרך הארוכה שהלכנו עמו.

לעבור את כל החיים מבלי לפגוע

באף אחד

מספרים ששאלו פעם את הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א, מהי הדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יכול להגיע אליה בעולם הזה? והשיב ה"חזון איש": הדרגה הנעלה ביותר של יהודי היא, "לעבור את כל החיים מבלי לפגוע באף אחד"

פילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג אלול

הרה"ק רבי יוסף משה משאלז'ץ ב"ר אלקנה (ברית אברם - תקע"ה)

הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ב"ר פינחס (תקפ"ו)

יום ראשון כ"ד אלול

הגה"ק רבי יוסף באב"ד ב"ר משה

(מנחת חינוך - תרל"ד)

הגה"ק רבי ישראל מאיר הכהן מראדין ב"ר אריה

יהודה לייבוש (הפץ חיים - תרצ"ג)

יום שני כ"ה אלול

הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק מזלאטשוב

(תקמ"א)

הרה"ק רבי דוד הלברשטאם מקשאנוב ב"ר חיים

מצאנו (תרנ"ג)

יום שלישי כ"ו אלול

הרה"ק רבי שמואל אבא מזיכלין ב"ר זעליג

(תרל"ט)

יום רביעי כ"ז אלול

הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון (רבו של

החתם סופר - ק"ס)

הרה"ק רבי יעקב אריה לייב קאוולער ב"ר מרדכי

מנעשחין (תקצ"ו)

הרה"ק רבי שלום רוקח מבעלזא ב"ר אלעזר

(תרט"ו)

יום שישי כ"ט אלול

הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב מסטאלין

(תש"א)

הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי

מגוואדוץ - סטאלין (תש"ב)

רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאזניץ (תש"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נחמיהל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפרום יוסף הר"ם" על המצוות.

דיני עניית אמן (ג')

א) החיוב לענות אמן כששומע ברכה, אפילו אם אינו רוצה לצאת בברכה ששומע. (שו"ע או"ח סימן רט"ו סעיף ב')

ב) אם שומע מעובד כוכבים כל הברכה מפיו, עונה אחריו אמן. (רמ"א שם)

ג) אם שומע מאפיקורס שמברך ברכה, אע"פ ששמע כל הברכה מפיו, אינו עונה אמן. (שו"ע שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ הרה"ק רבי יחיאל מיכל

ב"ר יצחק מזלאטשוב זיע"א

נלב"ע כ"ה אלול תנצב"ה